

дівчинку – зауважте на її можливу бурхливу емоційну реакцію, яка стане перешкодою в розумінні сенсу того, за що її сварять. Порада – спокійно розберіть помилки дитини. Дівчатка капризують через втому (виснаженість правої емоційної півкулі), хлопчики виснажуються інформаційно (зниження активності лівої раціонально-логічної півкулі). Сварити їх за це – марно. Зауважте, що ваша «вчительська оцінка» дитини є суб'єктивною і залежить від вашого типу асиметрії півкуль. Можливо ви по різному з дитиною оцінюєте ситуацію і по різному її осмислюєте. Навчайте дитину на емоціях радості, лінь, або протест дитини – це сигнал не правильної педагогічної тактики та методів роботи.

Література:

1. Ільїна О.В. Шевцов А.Г. Нейропсихологічний підхід у корекції розвитку дітей з психофізичними порушеннями. Збірник наукових праць Кам'янець – Подільського університету імені Івана Огієнка / за ред.В.М.Синьова,О.В.Гаврилова – Вип.V в двох частинах, частина 2. Серія : актуальні питання корекційної освіти – Кам'янець-Подільський: «П.П.Медобори-2006», 2015.408с. – С.68-78.
2. Осипова Е.А., Панкратова Н.В. Динамика нейропсихологического статуса у детей с различными вариантами течения синдрома дефицита внимания и гиперактивности // Школа здоровья, – М., 1997.№ 4. С. 34-43.
3. Сиротюк А.Л. Нейропсихологическое и психофизиологическое сопровождение обучения – М.:ТЦ Сфера, 2003. 288с., С.50-68.

Козлова О. М.

старший викладач кафедри сурдопедагогіки та сурдопсихології імені М.Д.Ярмаченка факультету спеціальної та інклюзивної освіти Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова

ЄДНІСТЬ МОВЛЕННЯ І МИСЛЕННЯ В РОЗВИТКУ ДИТИНИ У НОРМІ ОНТОГЕНЕЗУ ТА ДИЗОНТОГЕНЕЗІ

Тривалий час у психології зберігалась думка про існування значних змін мислення у старшому дошкільному та молодшому шкільному віці. Саме дослідження Л. С. Виготського і Ж. П'яже заклали підвалини такого підходу.

Л. С. Виготський розглядав мову і мислення в єдності. Він вважав, що дитина «присвоює» мову і тому її мовлення має ідентичну схожість за зовнішніми ознаками із мовленням дорослих і своєрідність протікання у послідовності становлення понять. Саме поняття та їх сформованість, за Л. С. Виготським, визначають рівень розвитку мислення. Л. С. Виготський, як вчений системного підходу до психічного розвитку дитини, виходив з визначального впливу появи мовлення на розвиток мислення, стверджуючи, що поява мовлення різко підвищує рівень мислення. Саме відсутність мовлення у глухих дітей і визначає встановлений у дослідженнях дизонтогенез.

Л. І. Фомічова, аналізуючи компенсаційні механізми, вказує на такий компонент як знаковість і доводить, що розвиток інтелекту дошкільника

оптимізується через складну систему поєднання знаків, операцій і видів діяльності.

Л. С. Виготський надавав виключного значення «знакові», називаючи його подовжувачем та прискорювачем психічного розвитку. Для пояснення цієї позиції, на погляд Л. І. Фомічової, він наводив два класичні приклади: 1) рука з палкою «подовжує» можливості руки дістати предмет, який знаходиться високо; 2) шлунок збільшує свої можливості за умови появи оброблених харчових продуктів. Знак за Л. С. Виготським розширює діапазон психічних можливостей дитини. Але, автор зазначає, що оптимальними знаками є слово, тобто мова, при цьому зазначаючи, що існують і інші знаки, які також впливають на розвиток психіки, хоч і не так інтенсивно. У подальших вивченнях висунута теоретична позиція набула підтвердження на основі експериментально перевічених даних Салміною, Глотовою, Монтатовим та ін. І якщо у названих дослідженнях надавались характеристики, функції, класифікації знаків немовних, але на фоні незміненого засвоєння мови і мовлення, Л. І. Фомічова вибудовує таку логічну послідовність знаків, коли лише на їх основі за умови повної відсутності мовлення виникає розуміння та засвоєння оточуючого у взаємозв'язках та відношеннях, а уже потім, позначення встановленого явища – мовними засобами.

Як зазначалось, Л. С. Виготський встановив, що психічний розвиток дитини залежить від впливу дорослого, сформулювавши і описавши «актуальний» та «найближчий» рівні, де різниця між ними і становить «зону найближчого розвитку».

Щодо глухих і слабочуючих дітей Л. І. Фомічова показала, як і яким чином зміщується і розширюється найближчий рівень, зростає актуальний за рахунок проектування корекційного навчання у діяльності, де норма проекту і сам проект набуває специфічних рис певної діяльності.

Теоретично спрогнозовані Л. С. Виготським позиції з належним втіленням отримали своє відзеркалення у сурдопсихології.

Таким чином, можна сказати, що теоретичні погляди та психологічні дані щодо норми онтогенезу можуть і повинні знаходити своє відображення у сурдопсихології, але лише з точки зору цілісності дослідження та системності підходу.

Теоретичне дослідження єдності мовлення та мислення в нормі онтогенезу та дизонтогенезі дає підставу стверджувати, що необхідно проектувати певні уміння і навички мовлення, досягнення яких базувалось би при опорі на мислення, і саме характеристики мислення в такому випадку виступатимуть вихідними позиціями, за якими і повинно відбуватись формування мовлення у глухих і слабочуючих дітей.

Література

1. Солмина Н. Г., Сохина В. П. Обучение математике в начальной школе. – М.: 1975
2. Фомічова Л. І. Розвиток інтелекту та проектування навчання/чуючі, глухі та слабочуючі дошкільники: К: 1997 – 231с.